

που κοσμιοποιούνται και σθηνονται στην υλικότητα του σώματος, δηλ. σε χημικές υλές. Ο ανθρακας του σώματος είναι μόνο ανθρακας.

(Κ. Γιουνγκ: Ο μύθος του θεϊκού παιδιού)

2

Η θάλασσα είναι το αγαπημένο σύμβολο για το μη συνειδητό, η μητέρα κάθε ζωντανού. Ακριβώς, όπως το «παιδί», σε ορισμένες περιπτώσεις (π.χ. στη περίπτωση του Ερμή και των Δακτυλών) συγγενεύει στενά με το φάλλο, σύμβολο του γεννητήρα και έτσι αναγεται πάλι στον επιταφίο φάλλο, σύμβολο της ανανεωμένης παραγωγής.

Το «παιδί» είναι λοιπόν *renatus in novan infantiam*. Είναι έτσι μαζί αρχή και τέλος, ένα πρωταρχικό και ένα τελικό πλάσμα. Το πρωταρχικό πλάσμα προϋπήρχε του ανθρώπου και το τελικό πλάσμα θα υπάρχει όταν δεν θα υπάρχει άνθρωπος. Ψυχολογικά θεωρώντας το, αυτό σημαίνει ότι το παιδί συμβολίζει την προσυνειδητή και την μετασυνειδητή ουσία του ανθρώπου. Η προσυνειδητή του υπάρξει είναι η ασυνειδητή κατάσταση των πρώτων παιδικών χρόνων, η μετασυνειδητή του ουσία είναι μια προσδοκία της μετά το θάνατο ζωής. Σ αυτή την ιδέα εκφράζεται η φύση της ψυχικής ολότητας που περιέχει τα πάντα.

Η ολότητα ποτέ δεν εγκλείεται μέσα στην περιοχή του συνειδητού πνεύματος, αλλά περικλείει επίσης την αορίστη και μη ορίστη εκτασή του ασυνειδητού. Η ολότητα, αν μιλήσουμε εμπειρικά, έχει αμετρήτη εκτασή, πιο παλιά και πιο νέα από την συνειδητή, και την εγκλείει τοπικά και χρονικά. Αυτό δεν είναι θεωρία αλλά μια άμεση ψυχική εμπειρία. Η συνειδητή πορεία όχι μόνο συνοδεύεται συνεχώς, αλλά συχνά οδηγείται, βοηθείται ή διακοπύεται από ασυνειδητά συμβάντα. Το παιδί είχε ψυχική ζωή προτού να έχει συνειδητή. Ακόμα και ο ενήλικας λείπει και κάνει πράγματα που τη σημασία ή τη σπουδαιότητα τους αντιλαμβάνεται μόνο αργότερα, αν όχι ποτέ. Κι όμως τα είπε και τα έπραξε σαν να γνώριζε τι εσημαιναν. Τα όνειρά μας συνεχώς λένε πράγματα της συνειδητής αντίληψής μας (πράγμα που εξηγεί γιατί αυτά είναι τόσο χρήσιμα στη θεραπεία των νευρώσεων). Εχουμε ψυχικά μηνύματα και προαισθηματα από αγνώστες πηγές. Φόβοι, διαθέσεις, σχέδια κι ελπίδες εμφανίζονται χωρίς ορατή αιτία. Αυτές οι συγκεκριμένες εμπειρίες βρίσκονται στο βυθό της αίσθησής μας, που την ξερουμε πολύ λίγο κι εμείς οι ίδιοι· στο βάθος επίσης της οδυνηρής εικόνας ότι μπορούμε να έχουμε αποθηκευμένες εκπληξεις για τον εαυτό μας.

Ο πρωτογενής άνθρωπος δεν είναι αινίγμα για τον εαυτό του. Η ερώτηση «Τι είναι άνθρωπος» είναι η ερώτηση που ο άνθρωπος έχει κρατήσει μέχρι σήμερα. Ο πρωτογενής άνθρωπος έχει τόσο πολλή ψυχή έξω από το συνειδησιακό πνεύμα του και η εμπειρία κάποιου ψυχικού φαινομένου έξω από αυτόν είναι πολύ περισσότερο γνωστή σ' αυτόν από ότι σε μας. Η συνειδητή φραγμένη από ψυχικές δυνάμεις, υποστηρίξιμη ή απειλούμενη ή εξαπατημένη από αυτές είναι η εμπειρία όλης της ζωής του ανθρωπίνου γένους. Αυτή, η εμπειρία έχει προβάλλει τον εαυτό της μέσα στο αρχετυπο του παιδιού, που εκφράζει την πληρότητα του ανθρώπου. Το παιδί είναι κάθε τι εγκαταλειμμένο και εκτεθειμένο αλλά και την ίδια στιγμή θεϊκά ισχυρό· η ασημαντή, αμφίβολη αρχή και το θριαμβευτικό τέλος. Το «αιώνιο παιδί» στον άνθρωπο είναι μια απεριγραπτή εμπειρία, είναι το άτοπο, η δώρεα και θείο προνομίο, κάτι δυσεκτιμητό που προσδιορίζει την εσχάτη αξία ή αναξιοσύνη της προσωπικότητας.

(Κ. Γιουνγκ, Το Παιδί σαν Αρχή και Τέλος)

Μετ. Βίκυ Σταυρού